

prima instanță: N. Șova
instanța de apel: N. Traciuc, M. Anton, Iu. Cotruță

dosarul nr. 2ra-1655/16

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Iulia Sîrcu

Judecătorii: Tamara Chișca-Doneva, Oleg Sternioală,
Nicolae Craiu, Iurie Bejenaru

examinînd recursul declarat de Roșca Alexei și avocatul Iosip Andrei în
interesele Angelei Popa (Roșca),

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Anestiadi
Valentin împotriva lui Roșca Alexei, Popa (Roșca) Angela și Întreprinderii de Stat
„Cadastru” cu privire la recunoașterea dreptului proprietate comună în devălmășie
asupra bunului imobil, determinarea cotelor-părți din proprietatea comună în
devălmășie și obligarea efectuării modificărilor în registrul bunurilor imobile,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 martie 2016, prin care a
fost admis apelul declarat de Anestiadi Valentin, casată hotărîrea Judecătoriei
Botanica mun. Chișinău din 29 septembrie 2015 și emiterea unei noi hotărîri cu
privire la admiterea acțiunii,

c o n s t a ț ă:

La 02 octombrie 2013 Anestiadi Valentin a depus cerere de chemare în
judecată, completată prin cererea suplimentară din 27 decembrie 2013, împotriva
lui Roșca Alexei, Popa (Roșca) Angela și întreprinderii de Stat „Cadastru”, cu
privire la recunoașterea dreptului proprietate comună în devălmășie asupra bunului
imobil, determinarea cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie și
obligarea efectuării modificărilor în registrul bunurilor imobile.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la data de 15.10.1994 Roșca
Alexei a înregistrat căsătoria cu Popa Angela, la OSC sect.Buiucani, mun.Chișinău.
Ulterior, la data de 07.02.2004 a fost înregistrat divorțul acestora la OSC
sect.Botanica, mun.Chișinău cu nr.122.

Conform informațiilor care se conțin în Registrul bunurilor imobile obținute
de la Agenția Relații Funciare și Cadastru, fosta soție a lui Roșca Alexei, Popa
(Roșca) Angela, este proprietara bunului imobil nr. cadastral 0100113.105.01.016
care se află în municipiul Chișinău, str.Valea Crucii nr.24. ap. 16. Temeiul înscrierii

bunului în Registru este contractul de vânzare-cumpărare nr.7-3071 din 01.11.1995, încheierea judecătorească din 20.10.2003.

Respectiv, bunul imobil cu nr. cadastral 01001 13.105.01.016 situat în mun. Chișinău, str.Valea Crucii, 24, ap. 16 a fost dobândit în timpul căsătoriei lui Roșca Alexei și Popa (Roșca) Angela.

La data de 25 iunie 2008 Judecătoria Botanica a emis documentul executoriu privind încasarea în mod solidar de la Roșca Alexei în beneficiul său suma debitorială în mărime de 143 800 lei. În prezent documentul executoriu se află în procedura de executare.

Reclamantul susține că creditorii unui coproprietar, în cazul în care creanțele lor au ajuns la scadență, pot să ceară înstrăinarea cotei-părți, ce aparține coproprietarului debitor, fie sunt în drept să ceară instanței judecătorești împărțirea bunului din coproprietatea comună, iar după împărțirea bunului din proprietate comună, creanțele creditorilor vor fi satisfăcute din această parte a bunului, care nu mai face parte din bunul comun, dar devine o proprietate exclusivă a debitorului.

Solicită reclamantul stabilirea bunului imobil nr. cadastral 0100113.105.01.016 care se află în municipiul Chișinău, str.Valea Crucii nr.24. ap. 16, ca bun de proprietate comună în devălmășie, stabilirea cotelor părți ale foștilor soți câte 1/2 cotă parte ideală din bunul imobil.

Prin cererea suplimentară din 07.10 2014 reclamantul a completat obiectul și temeiurile acțiunii și a solicitat atragerea în calitate de copârât a ÎS „Cadastru”, constatarea faptului că Roșca Alexei și Roșca Angela sunt coproprietari devălmași a bunului imobil nr. cadastral 0100113.105.01.16 situat în mun.Chișinău, str.Valea Crucii 24, ap.16, obligarea ÎS „Cadastru” de a opera modificările de rigoare în Registrul de stat al bunurilor imobile.

Prin hotărârea Judecătoria Botanica mun.Chișinău din 29 septembrie 2015, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La data de 02 octombrie 2015, Anestiadi Valentin a depus cerere de apel prin care a solicitat admiterea cererii, casarea hotărârii și adoptarea unei noi decizii prin care să fie admise integral pretențiile.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 martie 2016 a fost admis apelul declarat de Anestiadi Valentin, casată hotărârea Judecătoria Botanica mun. Chișinău din 29 septembrie 2015, cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii. S-a stabilit că bunul imobil - apartamentul nt.16 din str.Valea Crucii 24 din un.Chișinău, cu nr.cadastral 01001131050101, este bun în proprietate comună în devălmășie a foștilor soți Roșca Alexei și Roșca Angela. S-au stabilit cotele-părți ideale a foștilor soți Roșca Alexei și Roșca Angela din apartamentul dat, recunoscând după fiecare din ei dreptul de proprietate la câte 1/2 cotă- parte ideală

din acest apartament, prezenta decizie servind drept temei pentru ca OCT Chișinău să efectueze rectificările respective în Registrul bunurilor imobile.

La 27 mai 2016 Roșca Alexei și avocatul Iosip Andrei în interesele Angelei Popa (Roșca) au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea lui, casarea deciziei recurate și menținerea hotărîrii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa recurenților copia deciziei integrale, însă la materialele dosarului nu se regăsește dovada recepționării acesteia, din care considerente recursul declarat se consideră a fi depus în termen.

În motivarea recursului recurenții au invocat că acțiunea înaintată se întemeiază pe prevederile art. 598 Cod Civil, care indică că creditorul al cărei creanță este certă, lichidă și exigibilă poate, în numele debitorului său exercita drepturile și acțiunile acestuia în cazul în care debitorul, în dauna creditorului refuză sau omite să le exercite.

Susțin că în cauza dedusă judecătii suntem în prezența domeniului de aplicare a acțiunii pauliene - acțiunea prin care creditorul poate solicita revocarea sau desființarea juridică a actelor încheiate de către debitor în fraudă drepturilor sale. Totodată, exercitarea de către creditor a acțiunii pauliene se poate face doar dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: existența prejudiciului cauzat creditorului; creanța creditorului trebuie să fie certă, lichidă și exigibilă, precum și anterioară actului atacat; actul juridic încheiat să fi fost încheiat în fraudă intereselor creditorului.

Față de cele ce preced, învederează că creditorul Anestiadi Valentin a obținut dreptul de creanță față de Roșca Alexei la 25.06.2008, în baza documentului executoriu emis de Judecătoria sect. Botanica, pe cînd convenția de partaj a bunurilor imobile este încheiată în anul 2004. Astfel, se constată că creanța debitorului este posterioară convenției de partaj a averii comune, iar creditorul nu a făcut dovada încheierii acesteia în scopul fraudării intereselor creditorului.

Astfel, instanța de apel a aplicat eronat prevederile art. 598 Cod Civil, iar aceasta încălcare cade sub incidența prevederilor art. 432 CPC.

Suplimentar, susțin că Roșca Angela a dobîndit dreptul de proprietate asupra bunului imobil în litigiu în rezultatul desfacerii căsătoriei cu Roșca Alexei, ca urmare a încheierii tranzacției de împăcare, necontestată de părți și în vigoare la moment, căsătoria acestora fiind desfăcută în anul 2004.

Consecvent, dispozițiile art. 1333 alin. (1) Cod Civil, stipulează că tranzacția încheiată între părți are autoritatea lucrului judecat, iar potrivit alin. (2) al aceleiași

norme omologarea tranzacției se impune doar pentru a conferi părților dreptul de executare silită a tranzacției în caz de neexecutare. Totodată, potrivit reglementărilor art. 1334 alin. (1) Cod Civil, tranzacția poate fi declarată nulă pentru temeiurile generale de nulitate ale actelor juridice.

Mai mult ca atât, la examinarea prezentei cauze urmează a ține cont de faptul că efectele tranzacției de împăcare au fost consemnate în registrul de stat al bunurilor imobile încă la data de 18.03.2004. Iar potrivit prevederilor art. 503 Cod Civil, registrul de stat al bunurilor imobile este public și fiecare persoană poate lua cunoștință de conținutul acestuia. Or, din aceste circumstanțe rezultă că acțiunea este depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Materialele dosarului atestă că la data de 25 iunie 2008 Judecătoria Botanica a emis documentul executoriu privind încasarea în mod solidar de la SRL Market Sistem Plus și Roșca Alexei în beneficiul lui Anestiadi Valentin a datoriei în sumă de 143 800 lei. În prezent documentul executoriu se află în procedura de executare.

Invocînd faptul că Roșca Alexei este unul de rea credință și se eschivează de la executarea benevolă a documentului executoriu nr. 2-1691/08 din 25 iunie 2008 Anestiadi Valentin s-a adresat cu prezenta acțiune împotriva lui Roșca Alexei și Popa (Roșca) Angela, solicitînd stabilirea bunului imobil situat în mun. Chișinău, str. Valea Crucii 24, ap. 16 ca bun de proprietate comună în devălmășie, stabilirea cotelor părți ale foștilor soți câte 1/2 cotă parte ideală din bunul imobil.

Prima instanță, judecînd pricina, a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Instanța de apel, însă, prin decizia din 24 martie 2016 a admis apelul declarat de Anestiadi Valentin, casînd hotărîrea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri cu privire la admiterea acțiunii, stabilind că bunul imobil - apartamentul nt.16 din str.Valea Crucii 24 din mun.Chișinău, cu nr.cadastral 01001131050101, este bun în proprietate comună în devălmășie a foștilor soți Roșca Alexei și Roșca Angela și stabilind cotele-părți ideale a foștilor soți Roșca Alexei și Roșca Angela din apartamentul dat, recunoscînd după fiecare din ei dreptul de proprietate la câte 1/2 cotă- parte ideală din acest apartament, prezenta decizie servind drept temei pentru ca OCT Chișinău să efectueze rectificările respective în Registrul bunurilor imobile.

În favoarea admiterii acțiunii instanța de apel a menționat că conform art.353 alin.(1) al Codului Civil , creditorii unui coproprietar pot urmări cota-parte ideală a

acestui din bunurile proprietate comună pe cote-părți sau pot cere instanței de judecată împărțirea bunului, caz în care urmărirea se face asupra părții din bun sau, după caz, asupra sumei de bani cuvenite debitorului.

Astfel, reieșind din normele menționate mai sus creditorii unui coproprietar, în cazul în care creanțele lor au ajuns la scadență, pot fie să ceară înstrăinarea cotei-părți, ce aparține coproprietarului debitor, fie sunt în drept să ceară instanței judecătorești împărțirea bunului din coproprietatea comună.

Instanța de apel a găsit oportună stabilirea faptului că bunul imobil-apartamentul nt.16 din str. Valea Crucii 24 din mun.Chișinău, cu nr.cadastral 010011310501016 constituie un bun în proprietate comună în devălmășie a foștilor soți Roșca Alexei și Roșca Angela și stabilirea cotelor-părți ideale a foștilor soți Roșca Alexei și Roșca Angela din apartamentul nt.16 din str.Valea Crucii 24 din mun.Chișinău, cu nr.cadastral 010011310501016, recunoscînd după fiecare din ei dreptul de proprietate la cîte 1/2 cotă-parte ideală din acest apartament. Or, după cum rezultă din materialele pricinii, bunul imobil respectiv a fost dobîndit în timpul căsătoriei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind eronate concluziile instanței de apel din următoarele considerente.

Conform art. 19 alin. (1) Codul Familiei RM, bunurile dobîndite de către soți în timpul căsătoriei sînt supuse regimului proprietății în devălmășie.

Conform art. 20 alin. (3) Codul Familiei RM, sînt proprietate în devălmășie a soților bunurile mobile și imobile, valorile mobiliare, depunerile și cotele de : anticipație în capitalul social din instituțiile financiare sau societățile comerciale, care au fost construite, constituite, procurate sau făcute din contul mijloacelor comune, precum și alte bunuri dobîndite în timpul căsătoriei, chiar dacă sînt procurate sau depuse pe numele unuia dintre soți.

Conform art. 25 alin. (1) și (3) Codul Familiei RM, împărțirea proprietății în devălmășie a soților poate fi făcută atît în timpul căsătoriei, cît și după desfacerea ei, la cererea oricărui dintre soți. În caz de neînțelegere, determinarea cotei-părți a fiecărui soț în proprietatea în devălmășie, precum și împărțirea acesteia în natură, se face pe cale judecătorească.

Din materialele anexate la cauza civilă instanța concluzionează că bunului mobil cu număr cadastral 0100113.105.01.016, situat în mun. Chișinău, str. Valea Crucii, 24, ap. 16 a fost dobîndit de Roșca Alexei și Roșca Angela în timpul căsătoriei. Însă, după desfacerea căsătoriei, care a avut loc la data de 01.09.2003 (f.d. 109), pârâta Roșca Angela a făcut uz de dreptul său de a solicita partajul averii dobîndite în timpul căsătoriei și a depus o cerere de chemare în judecată.

În ședința de judecată pe acel dosar Roșca Alexei și Roșca Angela, reieșind din faptul că au ajuns la un acord, au înaintat instanței un demers privind încetarea procedurii pe dosar și a întări tranzacția de împăcare încheiată între ei.

Prin încheierea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 20.10.2003 a fost omologată tranzacția de împăcare încheiată între Roșca Alexei și Roșca Angela cu următoarele condiții: în proprietatea Angelei Roșca trece apartamentul nr. 16 din str. Valea Crucii 24 și imobilul din str. Salcânilor 28, Roșca Angela se obligă și nu înaintează pe viitor față de Roșca Alexei careva pretenții morale sau materiale (f.d. 201 vol. I).

Conform datelor din Registrul de stat al bunurilor imobile, în calitate de proprietar unic al apartamentului nr. 16 din str. Valea Crucii 24, mun. Chișinău este indicată Roșca Angela, fapt despre care s-a menționat în registrul respectiv la 18 martie 2004, cu temeiul înscrierii : contract de vânzare-cumpărare din 01.11.1995 și încheierea Judecătoriei din 20.10.2003 (f.d. 54 vol I) .

Ulterior, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02.09.2004 (f.d. 202 vol. I) încheierea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 20.10.2003 a fost casată și cauza remisă spre rejudecare .

În procesul rejudecării, prin încheierea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 13.04.2005 (f.d. 203 vol. I) cererea depusă de Roșca Angela împotriva lui Roșca Alexei privind partajul averii a fost scoasă de pe rol , deoarece reclamanta nu s-a prezentat în ședința de judecată.

Conform art. 1331 alin. (1) Cod Civil, tranzacția este contractul prin care părțile previn un proces ce poate să înceapă, termină un proces început sau rezolvă dificultățile ce apar în procesul executării unei hotărâri judecătorești.

Conform art. 1333 Cod Civil, tranzacția are între părți autoritatea lucrului judecat. Tranzacția nu este susceptibilă de executare silită decât după omologare.

În acest sens instanța de recurs deduce că contractul de tranzacție încheiat este opozabil părților, inclusiv instanțelor de judecată și doar executarea silită necesită omologarea.

Astfel, instanța de recurs apreciază ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe privind valabilitatea tranzacției de împăcare, în contextul în care încheierea de omologare a acesteia a fost anulată de către instanța ierarhic superioară. Or, Curtea de Apel Chișinău, în decizia sa din 02 septembrie 2004 s-a expus asupra valabilității încheierii de omologare a tranzacției de împăcare și nu a valabilității tranzacției în fond. Astfel, rezultă că casarea încheierii de omologare a tranzacției de împăcare are ca efect juridic doar lipsirea părților semnatare de a recurge la executarea silită a acesteia, dar nu și condiționează nulitatea acesteia în ansamblu.

Prin urmare este corect menționat de prima instanță, precum că la moment între Roșca Angela și Roșca Alexei este încheiată o tranzacție de împăcare,

valabilitatea căreia nu a fost contestată de părți sau de alte persoane, și că tranzacția și-a produs efectele juridice, fiind înregistrat dreptul de proprietate a Angelei Roșca asupra bunului imobil situat în mun. Chișinău, str. Valea Crucii, 24, ap. 16, nefiind necesară executarea silită a acesteia.

Totodată, instanța de recurs menționează că creditorul Anestiadi Valentin a obținut dreptul de creanță față de Roșca Alexei la 25 iunie 2008, în baza documentului executoriu emis de Judecătoria Botanica mun. Chisinau, pe când convenția de partaj a bunurilor imobile a fost încheiată anterior în anul 2004. Astfel, la momentul obținerii dreptului de creanță prin hotărâre judecătorească pîrîtul Roșca Alexei nu mai era coproprietar al bunurilor imobile precizate în acțiune, creanța debitorului fiind posterioară convenției de partaj al averii comune, iar creditorul nu a făcut dovada încheierii acesteia în scopul fraudării intereselor creditorului.

Pe cale de consecință, instanța de recurs consideră justă concluzia primei instanțe referitor la inaplicabilitatea în speță a prevederilor art. 353 alin. Cod civil, invocate la baza acțiunii, or creditorul Anestiadi Valentin nu era îndreptățit de a solicita partajarea bunurilor imobile cu atribuirea unei cote părți ideale pîrîtului Roșca Alexei, avînd în vedere că ultimul nu este coproprietar al acestora.

În temeiul circumstanțelor de fapt și de drept invocate anterior, instanța de recurs consideră justă hotărîrea primei instanțe privind netemeinicia acțiunii la cererea de chemare în judecată a lui Anestiadi Valentin împotriva lui Roșca Alexei, Popa (Roșca) Angela și întreprinderii de Stat „Cadastru” privind stabilirea bunului ca bun proprietate comună în devălmășie, determinarea cotelor-părți din proprietatea comună și obligarea efectuării modificărilor în registrul bunurilor imobile.

Ca urmare a celor menționate, în conexiunea celor relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiate argumentele recursului și prin urmare, apreciind ca fiind ilegală decizia instanței de apel, fapt ce impune necesitatea admiterii recursului, casării deciziei instanței de apel și menținerii hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Roșca Alexei și avocatul Iosip Andrei în interesele Angelei Popa (Roșca).

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 24 martie 2016 și se menține hotărîrea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 29 septembrie 2015, în pricina

civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Anestiadi Valentin împotriva lui Roșca Alexei, Popa (Roșca) Angela și Întreprinderii de Stat „Cadastru” cu privire la recunoașterea dreptului proprietate comună în devălmășie asupra bunului imobil, determinarea cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie și obligarea efectuării modificărilor în registrul bunurilor imobile.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Oleg Sternioală

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru